

recent verschenen

Heidebeheer; moderne methoden in een eeuwenoud landschap

Heerlijk, een boek over heidebeheer dat niet sterk verzuimd is! Waar menige uitgave over dit onderwerp immers één soortgroep of de vegetatie centraal stelt, is in dit praktische boek gekozen voor de ingang van gangbare beheertypen en de optimalisatie daarvan voor plant en dier. De fauna komt in de volle breedte aan bod, al is de voorliefde voor ongewervelden van beide auteurs – Jap Smits van Staatsbosbeheer en Jinze Noordijk van EIS-NL – duidelijk herkenbaar.

Voordat de verschillende beheermaatregelen de revue passeren, komt eerst de inrichting van het heidelandschap aan bod. Een waardevol hoofdstuk dat de lezer wijst op het grote belang van kijken op landschapsschaal, de waarde van variatie en overgangen en de noodzaak van ecologische netwerken. De enorme ervaring met de praktijk van het beheer en de bereidheid om waar nodig ook maatwerk te leveren, komt hierin duidelijk naar voren. Het draait om kijken en nadenken op landschapsschaal, maar om gevarieerd en kleinschalig uitvoeren. Op de Strabrechtse Heide, het werkterrein van Jap, wordt dat al jaren met veel succes toegepast. Als je daar rond de schaapskooi kijkt, zie je 35 hectare volkomen overbegraasde heide zonder reptielen; een afgrijselijk beeld

voor een herpetoloog. Echter, de diversiteit en dichtheid aan ongewervelden, waaronder zeer zeldzame en karakteristieke, is er heel hoog. Kijk je vervolgens om je heen, dan zie je nog meer dan 1000 hectare heide waar de graasdruk minder of veel minder hoog is en waar wel nog volop levendbarende hagedissen aanwezig zijn. Beheer voor verschillende soortgroepen in één terrein (van voldoende omvang) kan dus prima samengaan, als je maar zorgt voor heel veel variatie en overgangen. Dát is een boodschap die de auteurs graag willen brengen.

Er is dus aandacht voor de bekende maatregelen die in vrijwel ieder Nederlands heideterrein worden toegepast, maar ook voor minder gebruikelijke maatregelen, waarmee juist op de Strabrechtse Heide ervaring is opgedaan. Denk daarbij aan kleinschalig branden, het plaggen in een smal visgraatpatroon, om zoveel mogelijk randjes te krijgen en het opnieuw in gebruik nemen van oude akkers met granen en boekweit. Dat laatste leidt bijvoorbeeld tot een gedekte tafel voor wolken vogels in najaar en winter en hoge dichtheden van de zeldzame veldkrekel; voor amfibieën en reptielen ook niet te versmaden.

De auteurs hechten grote waarde aan evaluatie van maatregelen en dus monitoring. Dit wordt dan ook uitvoerig besproken. Het nut van een nog minder gebruikelijke methode

als het jaarlijks maken van landschapsfoto's op vaste locaties, wordt ook inzichtelijk gemaakt.

Het boek is voorzien van mooie en verhelderende tekeningen van het heidelandschap en beheermaatregelen. Daarnaast zijn heel veel foto's opgenomen, waarbij ik denk dat de originelen soms een hogere kwaliteit hadden dan wat we nu terugzien. Op sommige plekken had ik iets meer diepgang en nog iets meer concrete suggesties willen zien, maar er ligt nu wel een mooi compact boek dat ook door de drukbezette beheerder gelezen zal worden. Niet voor niets was het al enkele maanden na de presentatie uitverkocht; ik hoop van harte dat de KNNV Uitgeverij tot herdruk over gaat!

Voor RAVONners met interesse in heidebeheer gericht op een hoge biodiversiteit is het een aanrader; voor heidebeheerders is het een must.

Jeroen van Delft

Heidebeheer
Jap Smits en Jinze Noordijk
KNNV Uitgeverij
ISBN: 978 90 5011 4622
Hardcover, 176 pagina's, € 19,95

Nieuws

Hemelvaartweekend 2014

Ons jaarlijkse hemelvaartweekend zal plaatsvinden van woensdagavond 28 mei t/m zondag 1 juni. Dit jaar gaan we naar Twente en de Achterhoek. Het weekend is toegankelijk voor iedereen met interesse in reptielen, amfibieën en vissen. Er zullen voldoende ervaren veldmensen meegaan, zodat er ook veel te leren valt tijdens dit weekend.

Programma en doel

Het programma omvat zowel excursies naar gebieden waar bijzondere soorten voorkomen als naar gebieden van waaruit we al enkele jaren geen nieuwe waarnemingen van bepaalde soorten hebben ontvangen. De nadruk ligt op het verzamelen van zoveel mogelijk gegevens over het voorkomen van reptielen en amfibieën. Tijdens het weekend wordt er in kleine groepjes geïnventariseerd. Lezingen en de traditionele soortenquiz zullen 's avonds plaatsvinden.

Kosten en aanmelden

De kosten voor het weekend zijn nog niet bekend. Opgave kan via het formulier op de RAVON website vanaf 12 april 2014. Kijk dan op ravon.nl onder Activiteiten bij Hemelvaartweekend voor meer informatie.

Peter Frigge

